Euroopan parlamentti
2019-2024

Kalatalousvaliokunta

2022/0195(COD)

26.5.2023

LAUSUNTO

kalatalousvaliokunnalta

ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnalle

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta
(COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

Valmistelija: Caroline Roose

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 57 artikla

PA_Legrej

LYHYET PERUSTELUT

Biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja käsittelevä hallitustenvälinen foorumi (IPBES) varoitti kansainvälistä yhteisöä vuonna 2019: ”Maailman luonnon tila heikkenee ihmiskunnan historiassa ennennäkemätöntä vauhtia, ja lajien sukupuuttoon kuoleminen kiihtyy aiheuttaen jo nyt vakavia vaikutuksia, jotka kohdistuvat väestöön kaikkialla maailmassa”[1]. IPBESin raportissa todettiin kuitenkin myös, ettei ollut liian myöhäistä toimia luonnon suojelemiseksi ja ennallistamiseksi, kunhan se tehtäisiin nopeasti.

Euroopan ympäristökeskuksen vuonna 2019 julkaisemassa raportissa ”Marine Messages II”[2] korostettiin kiireellistä tarvetta ryhtyä toimiin meriekosysteemien ennallistamiseksi, etenkin jotta voidaan parantaa ilmastoresilienssiä ja pysäyttää romahdusmainen luontokato. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2020 antamassa erityiskertomuksessa ”Meriympäristö: suojelu on EU:ssa laaja-alaista mutta jää pinnalliseksi”[3] luotiin katsaus voimassa olevaan lainsäädäntöön ja todettiin, että ”EU:n suojelusäännöt eivät ole johtaneet merkittävien ekosysteemien ja elinympäristöjen elpymiseen”.

Vuoteen 2020 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian arviointi paljasti, että EU ei saavuttanut tavoitetta ennallistaa vähintään 15 prosenttia heikentyneistä ekosysteemeistä vuoteen 2020 mennessä. Siksi on loogista, että ekosysteemien ennallistaminen on yksi vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian prioriteeteista.

Käsillä oleva asetusehdotus mahdollistaa lähestymistavan muuttamisen. Kuten parlamentti on pyytänyt, siinä asetetaan useita sitovia tavoitteita ekosysteemien ennallistamiselle. Jäsenvaltioiden on saavutettava nämä tavoitteet toteuttamalla kansalliset luonnon ennallistamissuunnitelmansa, mikä mahdollistaa täytäntöönpanon mahdollisimman lähellä asianomaisia alueita.

Ehdotuksen 5 artikla koskee suoraan meriekosysteemejä ja siten kalastusalaa. Valmistelija päätti olla käsittelemättä tässä lausuntoluonnoksessa 4 ja 6–10 artiklaa, jotka koskevat muita ekosysteemejä. Todettakoon kuitenkin, että näiden ekosysteemien (rannikkoekosysteemit, joet) ennallistaminen vaikuttanee merikalastukseen myönteisesti muun muassa, koska meriekosysteemeihin vaikuttava pilaantuminen loppuu ja koska kalojen kutu- ja kasvualueet, joilla tietyt merelliset lajit lisääntyvät, ennallistetaan.

Meriekosysteemien ennallistaminen myötäilee yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tavoitteita. Jos ekosysteemien tila ei ole hyvä, kalakannat eivät voi olla hyvässä kunnossa eikä niitä siis voi pyytää. Heikentyneiden meriekosysteemien ennallistaminen on keskeisessä asemassa, jos halutaan varmistaa kalastustoiminnan jatkuminen pitkällä aikavälillä. Se sopii täysin yhteen yhteisessä kalastuspolitiikassa sovellettavan ekosysteemilähtöisen kalastuksenhoidon käsitteen kanssa.

[1] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services.
[2] Euroopan ympäristökeskuksen raportti 17/2019, ”Marine messages II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem based approach”.
[3] Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 26/2020: ”Meriympäristö: suojelu on EU:ssa laaja-alaista mutta jää pinnalliseksi”.

Ekosysteemien ennallistaminen edellyttää alueellisia suojelutoimenpiteitä. Euroopan parlamentin politiikkayksikön hiljattain tekemä tutkimus kalastuksenhoidon alueellisten suojelutoimenpiteiden kustannuksista ja hyödyistä[4] osoitti, että tällaisten toimenpiteiden käyttöönotto hyödyttää taloudellisesti kalastus- ja vesiviljelyalaa, mahdollistaa saaliismäärien vakauttamisen siellä, missä ne pienenevät, luo työpaikkoja ja kasvattaa pienimuotoista kalastusta harjoittavien kalastajien tuloja.

Valmistelija kannattaa asetusehdotuksen yleistä lähestymistapaa ja haluaa kiinnittää huomiota neljään osatekijään:

Ennallistamistavoitteet

Asetusehdotuksessa asetetaan tavoitteet pinta-alalle, jonka suuruudelta ennallistamistoimenpiteitä on toteutettava. Näiden resursseihin liittyvien tavoitteiden etuna on helppo mitattavuus, mutta niiden lisäksi tarvitaan tulostavoitteita. Valmistelija ehdottaa Euroopan parlamentin päätöslauselmien, Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) suositusten ja EU:n biodiversiteettistrategian pohjalta, että heikentyneistä meriekosysteemeistä pyritään ennallistamaan vähintään 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, 60 prosenttia vuoteen 2040 mennessä ja 90 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Jotta tulostavoitteet saavutettaisiin, valmistelija ehdottaa myös resurssitavoitteiden kasvattamista.

Meriekosysteemien ennallistamistoimenpiteiden täytäntöönpano

Meriekosysteemien ennallistaminen eroaa muun tyyppisten ekosysteemien ennallistamisesta meriekosysteemien kansainvälisen luonteen vuoksi. Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa määrätään, että unionilla on yksinomainen toimivalta meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisen alalla. Vaikka jäsenvaltiot voivat muiden ekosysteemien tapauksessa hyväksyä kansallisen ennallistamissuunnitelman täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet kansallisella tasolla, tämä on vain harvoin mahdollista meriekosysteemien ollessa kyseessä.

Euroopan komissio on päättänyt perustaa ennallistamistoimenpiteiden hyväksymisen olemassa oleviin yhteisen kalastuspolitiikan välineisiin, erityisesti YKP:n perusasetuksen (asetus (EU) N:o 1380/2013) 11 ja 18 artiklaan.

YKP:n mekanismien käyttämisestä seuraa, että jokaisen jäsenvaltion, jolla on säilyttämistoimenpiteen kohteena olevan kalastustoiminnan hoitoon liittyviä intressejä, on hyväksyttävä kyseinen toimenpide. Tämä yksimielisyysvaatimus vaikeuttaa sinänsä välttämättömien toimenpiteiden toteuttamista. Euroopan tilintarkastustuomioistuin osoitti vuonna 2020, että seitsemässä vuodessa tällä menettelyllä oli saavutettu tuloksia vain hyvin harvoissa tapauksissa.

On siis olemassa todellinen vaara, että valtiot, jotka ovat sisällyttäneet kansalliseen ennallistamissuunnitelmaansa säilyttämistoimenpiteitä, eivät pysty panemaan niitä täytäntöön,

[4] ”Costs and benefits of spatial protection measures as tools for fisheries management”, PE 733.087 – heinäkuu 2022

jos jokin toinen valtio vastustaa niitä. Asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen saattaa estyä.

Tällaisen tilanteen välttämiseksi jäsenvaltioita olisi kannustettava tekemään yhteistyötä, kun ne laativat kansallisia ennallistamissuunnitelmiaan. Valtioiden olisi myös voitava toimittaa yhteiset suositukset samaan aikaan ennallistamissuunnitelman luonnoksen kanssa. Kun lopullinen ennallistamissuunnitelma on hyväksytty, jäsenvaltioille olisi annettava 12 kuukautta aikaa esittää yhteiset suositukset, jollei sitä ole vielä tehty. Jos ajaudutaan pattitilanteeseen, komission olisi voitava soveltaa YKP:n perusasetuksessa säädettyä kiireellistä menettelyä.

Lajit, joiden elinympäristö on ennallistettava

Luettelossa lajeista, joiden elinympäristö on ennallistettava (liite 3), on parikymmentä lajia ja monia puutteita. Valmistelija katsoo, että luetteloa olisi laajennettava kattamaan nämä puuttuvat lajit lisäämällä siihen IUCN:n äärimmäisen tai erittäin uhanalaisiksi luokittelemat lajit sekä kaupallisesti hyödynnettäviä lajeja, joiden elinympäristön ennallistaminen parantaisi niiden kantojen tilaa ja hyödyttäisi kalastajia pitkällä aikavälillä.

Avoimuus ja sidosryhmien osallistuminen

Asetuksen täytäntöönpanon onnistuminen riippuu suurelta osin paikallisyhteisöjen, varsinkin kalastajien, sitoutumisesta meriekosysteemien ennallistamiseen. Valmistelija pitää tarpeellisena vahvistaa asetusehdotuksen säännöksiä sidosryhmien kuulemisesta ja avoimuudesta. On myös toivottavaa, että kansallisia ennallistamissuunnitelmia päivitetään useammin, jotta saataville tulevat tiedot ja arvioinnit voidaan ottaa huomioon mahdollisimman nopeasti.

Kalatalousvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokuntaa esittämään komission ehdotuksen hylkäämistä.

ASIAN KÄSITTELY
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Otsikko	Luonnon ennallistaminen
Viiteasiakirjat	COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD)
Asiasta vastaava valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	ENVI 4.7.2022
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	PECH 4.7.2022
Yhteistyöhön osallistuvat valiokunnat - ilmoitettu istunnossa (pvä)	24.11.2022
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Caroline Roose 15.9.2022
Valiokuntakäsittely	30.11.2022 24.1.2023
Hyväksytty (pvä)	24.5.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 15 –: 13 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, France Jamet, Predrag Fred Matić, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Marc Tarabella
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Martin Hlaváček, Ska Keller, Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Lucia Vuolo, Stéphanie Yon-Courtin
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marco Campomenosi, Clare Daly, Gilles Lebreton, Mick Wallace

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

15	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli
ID	Marco Campomenosi, France Jamet, Gilles Lebreton
PPE	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Lucia Vuolo
Renew	Asger Christensen, Martin Hlaváček, Jan Huitema

13	-
NI	Marc Tarabella
Renew	Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić
The Left	Clare Daly, Mick Wallace
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ska Keller, Caroline Roose

0	0

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää